

РЕГІОНАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ РЕЦИДИВНОЇ ЗЛОЧИННОСТІ В ПРИЧОРНОМОРЬСЬКОМУ РЕГІОНІ УКРАЇНИ

Бурдега Ростислав Володимирович - аспірант 3-го курсу денної форми навчання аспірантури та докторантури Одеського державного університету внутрішніх справ

УДК 343.911

У статті представлені результати кримінологічного дослідження рецидивної злочинності в Причорноморських регіонах України. Обґрунтовується рецидивна злочинність у Причорноморських регіонах України, дається аналіз кількісних та якісних показників рецидивної злочинності в Одеській, Миколаївській та Херсонській областях; виявлення статистичних даних, характерних для існування рецидивної злочинності на цих територіях; визначення їх схожостей та відмінностей; вивчення характерних для цих регіонів територіальних особливостей рецидивної злочинності.

Ключові слова: рецидивна злочинність, регіональні особливості злочинності, Причорноморський регіон, структура, динаміка, інтенсивність, географія рецидивної злочинності.

The article presents the results of the criminological study of recidivism in the Black Sea regions of Ukraine. It is proposed that the complex criminological characteristic of recurrent crime in the Black Sea regions of Ukraine is: the analysis of quantitative and qualitative indicators of recurrent crime in Odessa, Mykolaiv and Kherson regions; identification of statistical data characteristic of the existence of recidivism in these territories; defining their similarities and differences; studying the specific characteristics of these regions of the territorial features of recurrent crime.

The regional peculiarities of recidivism in Odessa, Mykolaiv and Kherson regions are revealed by analyzing its current state, dynamics, intensity and geography. The complex spatial-temporal and structural analysis of recurrent crime and types of crime committed by persons who were previously tried in the Black Sea region of Ukraine were presented. It turns out that for a recurrent crime in one region, such statistical laws and features as: uneven territorial distribution; differences in the regional structure, dynamics and intensity of recurrent crime; differentiation of indicators within one criminological group; noticeable stability of intensity and structural distribution of the share of crime among the settlements of the region; relative stability of groups of settlements in terms of criminal intensity; significant differences in the rates of recurrent crime.

It is noted that the crime-free space of Ukraine has a pronounced peculiarity. Firstly, it has racks of law and uneven distribution of recidivism in the territory of the country. Secondly, the southern regions of the Black Sea region are characterized by a significantly higher crime rate than the western and part of the central regions. Thirdly, the intensity of recurrent crime increases from west to east, and, accordingly, decreases from east to west. In addition, out of 61604 cases of recidivism committed in Ukraine, one in ten crimes - 6404 (10.4%) committed in the Black Sea region - in Odessa, Mykolayiv or in the Kherson region. In the Black Sea region, the highest intensity of recurrent crime is characterized by Kherson - 317 crimes per 100 thousand population and Mykolaiv - 151 crimes per 100 thousand people, while the smallest - Odessa region with the intensity of recurrent crime - 53 crimes per 100 thousand people. In the structure of recurrent crime, the Black Sea region of Ukraine is dominated by crimes against property, against the life and health of the person and crimes committed in the sphere of circulation of narcotic drugs, which also differ in their own specific regional features.

Key words: recidivist crime, regional features of crime, Black Sea region, structure, dynamics, intensity of the geography of recurrent crime.

Постановка проблеми необхідність вивчення регіональних особливостей рецидивної злочинності у Причорноморському регіоні України обумовлена багатьма факторами: по-перше, така необхідність обумовлена високою питомою вагою рецидивної злочинності у загальній структурі злочинності – від 22 до 25 і вище відсотків; по-друге, підвищеною суспільною небезпекою рецидивної злочинності; по-третє, негативними її тенденціями та істотним впливом на інші види злочинності – корисливої, насильницької і іншої спрямованості. Необхідність же вивчення цього виду злочинності у розрізі Причорноморського регіону пов'язане зі специфікою місцевого набору детермінаційного комплексу злочинності, особливостями кримінологічної обстановки у регіоні, високою насиченістю цих територій установами з виконання покарань, значними територіальними відмінностями у структурі та інтенсивності рецидивної злочинності. Наведене обумовлює необхідність диференційованого підходу до організації вивчення та запобігання рецидивної злочинності. Отже, наведене й обумовлює **актуальність** вивчення рецидивної злочинності на прикладі регіонів Причорноморської групи.

Стан дослідження. Проблеми рецидивної злочинності завжди привертала увагу вітчизняних та зарубіжних вчених. Вивчення рецидивної злочинності в різні роки проводили такі вчені-кримінологи, як А.М.Бабенко[1;2;3;4], В.С. Батиргареева[5;6], В.В. Голіна[7], І.М. Даньшин, О.М. Джужа, Я. Ю. Кондратьєв, О.Г.Кулик [8] А.І. Долгова[9], А.П. Закалюк[10], К.Оробець[11], В.П. Філонов[12], Г.Й. Шнайдер[13] та ін. вчені. В основному вчені висвітлювали кримінологічні особливості рецидивної злочинності на загальноукраїнських показниках, інколи торкалися уваги регіональних особливостей структури та динаміки цього виду злочинності. Разом з цим комплексного висвітлення регіональних особливостей рецидивної злочинності на прикладі Причорноморського регіону (структури, динаміки, інтенсивності, географії і т.д.) до теперішнього часу не відбулося. Таким чином, виявлення регіональних особливостей рецидивної злочинності (її кількісно-якісних параметрів) роз-

глядається нами в якості основної **мети** даної статі. За методологічну основу нами були взяті системно-структурний, формально-логічний та статистичний методи; окремі результати нами отримані на основі методів моделювання та кримінологічної картографії.

Основний зміст. Побудова наукової моделі, основаної на статистико-кримінологічних показниках рецидивної злочинності у Причорноморському регіоні, являє собою складний, багатопроцедурний процес створення теоретичної конструкції шляхом виявлення властивостей досліджуваного явища або процесу, що відображає: рівень, структуру, динаміку, інтенсивність, територіальний розподіл рецидивної злочинності на тій або іншій території[1,с.14-16]. На підставі цього комплексна кримінологічна характеристика [4, с. 94-96] рецидивної злочинності у Причорноморських регіонах України являє собою: аналіз кількісних та якісних показників рецидивної злочинності в Одеській, Миколаївській та Херсонській областях; виявлення статистичних даних, характерних для існування рецидивної злочинності на цих територіях; визначення їх схожостей та відмінностей; вивчення характерних для цих регіонів територіальних особливостей рецидивної злочинності.

Аналіз статистичних даних Генеральної прокуратури України [14;15;16;17] представив можливість нам зафіксувати цілий ряд помітно виражених регіональних особливостей у рівні, структурі та інтенсивності рецидивної злочинності. Відмінності між південними, східними та західними регіонами коливалися в абсолютних показниках – у 2-10 – кратному, а в коефіцієнтах – 2-8-кратного розміру. Наприклад, якщо у 2016 р. у Дніпропетровській області було виявлено 5876 осіб (180 на 100 тис. населення), що раніше притягалися до кримінальної відповідальності, то у Харківській області – 5111 (188 на 100 тис. населення); Херсонській області – 3368 (317 на 100 тис. населення); у Запорізькій області – 4267 (243 на 100 тис. населення); у Миколаївській області – 1757 (151 на 100 тис. населення); у Одеській області – 1269 (53 на 100 тис. населення); у Львівській області – 2656 особи (104 на 100 тис. населення); а у Ів.Франківській області –

140 особи (47 на 100 тис. населення). З 61604 вчинених рецидивних злочинів в Україні кожний десятий злочині – 6404 (10,4%) вчиняється у Причорноморському регіоні – у Одеській, Миколаївській або у Херсонській області.

Більш детальним вивченням статистичних даних про стан та динаміку рецидивної злочинності на рівні трьох областей (Одеська, Херсонська та Миколаївська) Причорноморського регіону України виявлено цілий ряд суттєвих внутрішньорегіональних особливостей. Зокрема, за період 2014 – 2016 рр. нами встановлено, що тут простежуються яскраво виражені відмінності у абсолютній кількості рецидивістів, які вчинили нові злочини, у їх питомій вазі у структурі злочинності; спостерігаються також стійки особливості в інтенсивності рецидивної злочинності на території декількох причорноморських областей. Наприклад, у 2014 р. в Одеській області серед 10 245 виявлених злочинів, практично кожна п'ята особа – 1877 (18,32%) раніше вже мала проблеми із законом. У 2016 р. в Одеській області відбулося зменшення виявлення кількості осіб, які вчинили злочини, їх було виявлено 6093 осіб, але серед них виявилось – 1269 (20,82%) рецидивістів. Тобто, у Одеській області на фоні зменшення кількості виявлених осіб за вчинені злочини, навпаки, простежується збільшення питомої ваги рецидивістів у загальній структурі всіх виявлених осіб. Схожа ситуація, але зі своєю регіональною специфікою, простежується і у Миколаївській області. Якщо у 2014 р. тут було зареєстровано 7368 злочинів, а рецидивних злочинів зафіксовано – 2807 (38%), то для 2016 р. була характерною така картина: зареєстровано всього 5093 кримінальних правопорушників; а рецидивістів серед них виявлено - 1757 (34,5%). Отже, у період з 2014 по 2016 р. у Миколаївській області простежуються схожі із Одеською областю тенденції, спрямовані на зменшення кількості виявлених осіб, але залишаються відносно стабільні показники у фіксації питомої ваги рецидивних злочинів. Найгірша ситуація з рецидивною злочинністю нами зафіксована у Херсонській області. Тут серед 8534 злочинців, затриманих у 2014 р., рецидивістами виявилися 3588 (42%) злочинців. Для 2016 р. була характерною ще

більш негативна картина. Серед 6765 затриманих злочинців, виявилось – 3368 (49,78%) випадків рецидиву. Отже, з представлених даних видно, що абсолютним «лідером» за кількістю злочинів, вчинених рецидивістами, та їх питомою вагою у структурі всіх затриманих злодіїв, виявилася Херсонська область; на другому місці опинилася Миколаївська і замикає трійку – Одеська область. З наведених даних виходить, що за абсолютними показниками найгіршою ситуацією у сфері рецидивної злочинності виявилася Херсонська область. Вона характеризується помітно вищою реєстрацією вчинених рецидивних злочинів і значно меншим коливанням у її динаміці.

Суттєві регіональні особливості у рецидивній злочинності в Причорноморському регіоні простежуються у її динаміці, яку ми розраховували базисним способом. Якщо по Україні за період 2014 по 2016 рр. рівень рецидивної злочинності знизився з 63 746 до 50 510 (-20%) злочинів, вчинених особами, які раніше вчиняли кримінальні правопорушення, то в Одеській області ці показники дещо інші. Так, у Одеській області у 2014 р. було зареєстровано 1877 злочинів, котрі вчинили особи, які раніше вчиняли кримінальні правопорушення, 2015р.– 1877 (0% - показники без змін), у 2016р. – 1269 (-32,4%). Більшим зростанням від Одеської вирізнялася Миколаївська область, де у 2014 р. тут було зафіксовано 2807 рецидивістів, у 2015р. – 2900 (+3,31%), а у 2016 р. – 1757 (-39,4%). На відмінну від двох інших областей абсолютним лідером за погіршенням стану рецидивної злочинності виявилася Херсонська область. Так, у 2014 р. було зафіксовано 3588 злочинів, котрі скоїли особи, які раніше вчиняли кримінальні правопорушення; у 2015 р. – 3708 (-3,34%), у 2016 р. – 3368 (-10%). За період з 2014 по 2016 рр. в середньому по Україні відбулося зниження рецидивної злочинності на – 20 % (з 63 746 до 50 510 злочини), а у Одеській області відбулось зниження на з 1877 до 1269 (- 32,3 %), у Миколаївській протягом 2014 - 2016 рр. відбулось зменшення на з 2807 до 1757 (-37 %) і у Херсонській на з 3588 до 3368 (6 %) правопорушників. Отже, сучасна криміногенна ситуація у сфері рецидивної злочинності характеризується значними відмінностями

ми по областях Причорноморського регіону. Її загально-державні тенденції не відображають тенденції регіональної рецидивної злочинності, що обумовлюється територіальними особливостями її детермінації та відтворення.

Більш точну картину враженості територій рецидивною злочинністю можна виявити за допомогою аналізу індексів злочинності у областях та у країні із розрахунку на 100 тис. осіб. Так, коефіцієнт інтенсивності рецидивної злочинності по країні у 2013 р. становив 137,4 на 100 тис. населення, у 2014 р. він зафіксований – 140,3, у 2015 р. – 135,6 у 2016 р. – 118, відповідно. Аналіз коефіцієнтів рецидивної злочинності, хоча і демонструє їх зменшення, між тим, свідчить про значно вищу її інтенсивність, порівняно з іншими видами злочинності.

Що стосується рецидивної злочинності у Причорноморському регіоні, у Одеській, Херсонській та Миколаївській областях, то нами виявилися помітні відмінності порівняно із загальнодержавними показниками. На основі проведених розрахунків нами виявлено, що інтенсивність рецидивної злочинності у декілька разів є нижчою, ніж в цілому у державі, і у два-три рази меншою, ніж у сусідніх областях. Існують помітні особливості і у динаміці враженості населення рецидивною злочинністю. Так, на відміну від середніх загальноукраїнських даних, представлених вище, у 2013 р. в Одеській області інтенсивність рецидивної злочинності нами зафіксовано – 35 злочинів на 100 тис. населення, у 2014 р. – 78, у 2015 р. – 79, у 2016 р. – 53. Що стосується Миколаївської області, то коефіцієнт інтенсивності рецидивної злочинності тут змінювався таким чином: у 2014 р. він склав – 240, у 2015 р. – 249, у 2016 р. – 150 на 100 тис. населення. Найбільш враженою рецидивною злочинністю на душу населення виявилася знову ж таки Херсонська область: якщо, у 2014 р. коефіцієнт інтенсивності рецидивної злочинності склав – 335 на 100 тис. населення, то у 2015 р. – 347, у 2016 р. – 315.

За даними кримінологічних досліджень, кожний п'ятий рецидивіст вже протягом перших шести місяців після звільнення вчиняє новий злочин, кожний третій – протягом року, близько 60% протягом двох років, а дві трети-

ни – протягом трьох років після звільнення [18,с.233].

За вірним висловлюванням В.С. Батиргаревої, важливе місце у дослідженні рецидивної злочинності займає її топографія, тобто місце вчинення злочинних діянь, так як вона має важливе значення при їх викритті й застосуванні запобіжних заходів. За цією ознакою останні розподілені таким чином: у житлових приміщеннях вчиняється найбільша кількість рецидивних злочинів – 45,1 %; в установах, організаціях, на підприємствах – 17,1 %, на вулицях, у дворах, скверах, парках – 13,9 %; у громадських місцях – 13,5%; у безлюдних місцях – 3,6 %; на транспорті – 1,6 %; в інших місцях – 5,2% [6,с.178]. Отже, основними місцями вчинення злочинів рецидивістами є житлові приміщення, станови, організації, підприємства, вулиці та громадські місця. На частку цих місць у цілому припадає дев'ять із десяти рецидивних злочинів. Ці данні мають велике інформаційно-профілактичне значення, оскільки дозволяють правоохоронним органам більш ефективно та диференційовано розподілити сили та засоби у протидії рецидивній злочинності на території досліджуваних нами регіонів.

Структура рецидивної злочинності у Причорноморському регіоні України в основному представлена злочинами проти власності. Якщо в середньому по Україні рецидивісти вчиняють близько половини злочинів проти власності, то для Причорноморського регіону є характерною дещо інша картина. Херсонська область є абсолютним «лідером» у Причорноморському регіоні України за кількістю і розповсюдженістю злочинів проти власності, вчинених особами, які раніше вчиняли кримінальні правопорушення (рецидивістами). Серед 2431 виявлених рецидивістів, які вчинили злочини проти власності у Херсонській області, крадіжки вчинили – 2170 (89,26%), грабежі – 146 (6,01%), розбої – 25 (1,03%), вимагання – 2 (0,8%), шахрайства – 77 (3,17%). У Миколаївській області із загальної кількості затриманих рецидивістів (1268), крадіжки вчинили – 989 (78%), грабежі – 165 (13,01%), розбої – 32 (2,52%), вимагання – 2 (0,16%), шахрайства – 68 (5,36%). Зовсім інша ситуація склалася в Одеській області, з 995 злочинів проти власності, за-

реєстрованих у 2016 році на цій території, які вчинені рецидивістами, крадіжки становили – 640 (або 64,32 %), грабежі – 172 (17,29%), розбої – 59 (1,8%), вимагання – 2 (0,2%), шахрайства 107 (10,75%) тощо. Такий розподіл показників, на наш погляд, пов'язаний із тим, що Причорноморські регіони є туристичними центрами, протягом літнього часу велика кількість людей відвідує ці території з метою відпочинку, у зв'язку з цим у зловмисників, у тому числі у рецидивістів, виникає бажання нажитися незаконним шляхом або вчинити інші суспільно небезпечні дії, тобто, все це пов'язано зі специфікою притаманних даним територіям криміногенних та антикриміногенних факторів.

Водночас із року в рік спостерігається загрозливе поширення злочинів насильницької спрямованості проти життя та здоров'я особи у структурі всієї злочинності, нестабільність їх динаміки, набуття нових негативних якісних характеристик, гранично високий рівень суспільної небезпеки, серйозні несприятливі тенденції в розвитку даних злочинів [19].

У структурі рецидивної злочинності Причорноморського регіону одне з негативних місць займають злочини проти життя та здоров'я особи. Станом на 2016 рік по Україні у середньому фіксувалося 3203 злочинів проти життя та здоров'я особи, які були вчинені рецидивістами, натомість в Одеській області їх реєструвалося – 62 (2%); у Миколаївській – 129 (4,03%); у Херсонській – 398 (12,43%) фактів.

У загальнодержавній структурі злочинів проти життя та здоров'я особи, вчинених рецидивістами, стабільно високою є питома вага умисних вбивств – 307 (9,58 %), тяжких – 427 (13,33%) та середньої тяжкості – 258 (8,05%) тілесних ушкоджень. Вивченням структури злочинів проти життя та здоров'я особи у Причорноморському регіоні встановлено, що практично кожен п'ятий випадок злочинів цієї категорії, які вчиняються рецидивістами, закінчується умисним вбивством або завданням тяжких тілесних ушкоджень потерпілій особі. Наприклад, тільки в Одеській області рецидивістами щорічно вчиняється близько 14 (22,58%) умисних вбивств, 18 (29,03%) – умисних тяжких тілесних ушкоджень, 4 (6,45%) – умисних середньої тяжкості тілесних

ушкоджень. Для Миколаївської області аналогічні дані розподіляються таким чином: умисні вбивства – 5 (3,88%), умисні тяжкі тілесні ушкодження – 23 (17,83%) й умисні середньої тяжкості тілесні ушкодження 12 (9,3%). Для Херсонської області основним посяганням рецидивістів на життя та здоров'я особи є умисні легкі тілесні ушкодження – 73,86% (294); умисні вбивства, вчинені рецидивістами, тут складають – 23 (5,77%), умисні тяжкі тілесні ушкодження – 25 (6,28 %) й умисні середньої тяжкості тілесні ушкодження 24 (6%) злочини.

У структурі рецидивної злочинності Причорноморського регіону України вагоме місце посідають злочини у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інші злочини проти здоров'я населення. Останнім часом злочинність цієї категорії стала широкомасштабним явищем не лише на рівні країни, а й у розрізі майже всіх регіонів. Сам факт її існування обумовлює не лише високий рівень захворювання на наркоманію, а й підтримує негативну динаміку корисливо-насильницької та інших видів злочинності, яка пов'язана із добуванням коштів на придбання наркотиків, а також вчинених у стані наркотичного сп'яніння [20,с.4]. Ситуація ускладнюється й тим, що епідеміологічне поширення наркоманії та пов'язаної з нею злочинності в Україні загалом, та в Причорноморському регіоні, зокрема, набуває рис масового асоціального явища [4,с.176]. Суспільна небезпека поширення наркотичних засобів у Північному Причорномор'ї полягає в тому, що особи, які споживають їх, здатні до вчинення тяжких й особливо тяжких злочинів з метою придбання наркотиків, психотропних речовин, їх аналогів та прекурсорів. У 2016 р. в Україні було зареєстровано 4195 наркозлочинів, які були вчинені особами, що раніше вчиняли кримінальні правопорушення (рецидивістами), практично кожен десятий затриманий рецидивіст (408 осіб) щорічно вчиняє наркозлочин в Одеській – 52 (4,1%), Миколаївській – 145 (8,25%), або у Херсонській 211 (6,3%) областях. Звертають на себе увагу регіональні відмінності питомої ваги наркозлочинів, вчинених рецидивістами. У цьому сенсі, доля рецидивних злочинів у сфері незаконного обігу

наркотиків Миколаївської області у два рази перевищує аналогічні показники в Одеській і майже на третину – у Херсонській області. Це, з одного боку, свідчить про різну активність правоохоронних органів у напрямку протидії рецидивним наркотичним злочинам, з іншого, є свідченням того, що проблема рецидивної наркозлочинності для Миколаївської та Херсонської областей є більш суттєвою, ніж для інших територій регіону.

Висновок. Підсумовуючи, зазначимо, що криміногенний простір України має яскраво виражені особливості: по-перше, він має стійки закономірності та нерівномірний розподіл рецидивної злочинності по території країни; по-друге, південні області Причорноморського регіону характеризуються значно вищою інтенсивністю злочинності, ніж західні та частина центральних регіонів; по-третє, інтенсивність рецидивної злочинності зростає з заходу на схід і, відповідно, знижується зі сходу на захід; по-четверте, з 61604 вчинених рецидивних злочинів в Україні кожний десятий злочин – 6404 (10,4%) вчиняється у Причорноморському регіоні – у Одеській, Миколаївській або у Херсонській області; по-п'яте, у Причорноморському регіоні найбільшою інтенсивністю рецидивної злочинності характеризуються Херсонська – 317 злочинів на 100 тис. населення та Миколаївська – 151 злочинів на 100 тис. населення, у той час, як найменшою – Одеська область з інтенсивністю рецидивної злочинності – 53 злочинів на 100 тис. населення. У структурі рецидивної злочинності Причорноморського регіону України домінують злочини проти власності, проти життя та здоров'я особи та злочини, вчинені у сфері обігу наркотичних засобів, які також відрізняються власне притаманною регіональною специфікою. Херсонська область є абсолютним «лідером» у Причорноморському регіоні за кількістю вчинених рецидивістами крадіжок – 2170 (89,26%). У Херсонській області рецидивісти поряд із крадіжками – 989 (78%), часто вчиняють грабежі – 165 (13,01%), розбої – 32 (2,52%) та шахрайства – 68 (5,36%). Для Одеської області найбільш привабливими для рецидивістів, злочинами поряд із крадіжками

– 64,32% (640 злочини) є грабежі – 172 (17,29%) та шахрайства 107 (10,75%).

Структура рецидивної злочинності проти життя та здоров'я особи Одеської області характеризується більш тяжкими наслідками для потерпілих. Більше половини вчинених рецидивістами злочинів цього виду є умисні вбивства – 22,58% (14) та умисні тяжкі тілесні ушкодження – 29,03% (18); умисні середньої тяжкості тілесні ушкодження становлять – 6,45% (4) злочинів. У Миколаївській області рецидивісти частіше завдають умисні тяжкі тілесні ушкодження – 17,83% (23) та умисні середньої тяжкості тілесні ушкодження 9,3% (12) і рідше умисні вбивства – 3,88% (5) злочини. Для Херсонської області основним посяганням рецидивістів на життя та здоров'я особи є умисні легкі тілесні ушкодження – 73,86% (294); умисні вбивства, вчинені рецидивістами, тут складають – 23 (5,77%), умисні тяжкі тілесні ушкодження – 25 (6,28 %) й умисні середньої тяжкості тілесні ушкодження – 24 (6%) злочини. Що стосується наркозлочинів, вчинених рецидивістами, то практично кожен десятий затриманий рецидивіст (408 з 4195 рецидивістів – наркоманів по Україні), щорічно затримується у Одеській – 52 (4,1%), Миколаївській – 145 (8,25%) або у Херсонській 211 (6,3%) області. Сподіваємося, що представлені дані будуть враховані правоохоронними органами під час планування та організації запобігання злочинності на загальнодержавному та регіональному рівнях.

Література

1. Бабенко А. М. Регіональні особливості рецидивної злочинності в Україні. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія : Юридичні науки*, 2014. Вип. 3. Том 3.- С. 14–20.
2. Бабенко А. М. Запобігання злочинності в регіонах України: концептуально-методологічний та праксеологічний вимір: монографія / А. М. Бабенко – Одеса : ОДУВС, 2014. – 416 с.
3. Бабенко А. М. Географія злочинності неповнолітніх: що очікує Україну через 10 років? *Порівняльно-аналітичне право*. 2013. №3–1.- С. 296–300. [Електронний ресурс]. URL : <http://>

www.pap.in.ua/3-1_2013/8/Babenko%20.pdf
(дата звернення 01 лютого 2018)

4. Бабенко А.М. Регіональна злочинність в Україні: закономірності, детермінація та запобігання : дис. докт. юрид. наук: спец.12.00.08. Запоріжжя, 2015. 515 с.

5. Батиргареева В.С. Кримінологічні засади запобігання рецидивній злочинності в Україні: автореф. дис...докт. юрид. наук: спец. 12.00.08. Харків, 2010. 50 с.

6. Батиргареева В.С. Рецидивна злочинність в Україні: соціально-правові та кримінологічні проблеми [Текст]: монографія. Х.:Право. 2009. 576 с.

7. Голіна В. Рецидивна злочинність в Україні: рівень, структура, динаміка. *Вісник Академії правових наук України*, 1998. №4(15). С.147-156.

8. Кримінологія : підручник для студентів вищих навч. закладів / [О. М. Джужа, Я. Ю. Кондратьєв, О. Г. Кулик та ін.]; за заг.ред. О. М. Джужа. К. : *Юрінком Інтер*, 2002. 416 с.

9. Криминология : учебник для вузов / под общ. ред. докт. юрид. наук, проф. А. И. Долговой. 2-е изд., перераб. и доп. М. : *НОРМА*, 2003. 848 с.

10. Закалюк А. П. Курс сучасної української кримінології: теорія і практика : у 3 – х кн. К. : *Ін Юре*, 2007. Кн. 2 : Кримінологічна характеристика та запобігання вчиненню окремих видів злочинів. С. 712.

11. Оробець К. Поняття та кримінологічні показники рецидивної злочинності в Україні. *Підприємництво, господарство і право*, 2005. №3. С.130-133.

12. Филонов В. П. Актуальные проблемы современной криминологии [Текст]: монография. Донецк : *Донеччина*, 1997. 288 с.

13. Шнайдер Г.Й. Криминология. Г.Й.Шнайдер, пер. с нем.; под общ. ред. и с пре-

дисл. Л.О.Иванова. М.: *Изд.группа «Прогресс» - «Универс»*, 1994. 504 с.

14. Єдиний звіт про кримінальні правопорушення за січень-грудень 2016 року [Електронний ресурс]. Генеральна прокуратура України. Електрон. дан. (1файл). URL: http://www.gp.gov.ua/ua/stst2011.html?dir_id=112661&libid=100820.

15. Херсонської області. Електрон. дан. (1файл). Єдиний звіт про кримінальні правопорушення за січень-грудень 2016 року [Електронний ресурс]. Прокуратура URL : http://www.kherson.gp.gov.ua/ua/documents.html?dir_id=113257&libid=100142.

16. Єдиний звіт про кримінальні правопорушення за січень-грудень 2016 року [Електронний ресурс]. Прокуратура Миколаївської області. Електрон. дан. (1файл). URL : http://myk.gp.gov.ua/ua/statnik.html?dir_id=112789&libid=101034.

17. Єдиний звіт про кримінальні правопорушення за січень-грудень 2016 року [Електронний ресурс]. Прокуратура Одеської області. Електрон. дан. (1файл). URL : http://od.gp.gov.ua/ua/documents.html?dir_id=112751&libid

18. Криминология: [учебник для учебных заведений МВД Украины]. [Лихолоб В.Г., Филонов В.П., Коваленко О.И., Михайлов А.Е.]; под ред. В.Г. Лихолоба и В.П. Филонова. Киев – Донецк, 1997. 398 с.

19. Криминологія. Особлива частина: навч. посібник для студ. Юрид. спец. вищ.закл. освіти. І.М. Даньшин, В.В. Голіна, О.Г.Кальман ; за ред. І.М. Даньшина. Х. : *Право*, 2011. 377 с.

20. Женунтій В. І. Незаконне культивування наркотиковмісних рослин: кримінально-правовий та кримінологічний аспекти, запобігання [Текст] : монографія. В. І. Женунтій, А. М. Бабенко. Донецьк : ДЮІ ЛДУВС : Вебер, Донецька філія, 2009. 222 с.